

نقش سرمایه نمادین مبتنی بر الگوی ایرانی-اسلامی و مدیریت دانش مشتری (دانشجو)

(مورد مطالعه، اعضای هیئت علمی دانشگاه دولتی سیستان و بلوچستان)

احسان نامدار جویمی*

حبيب الله سالارزهی**

باقر کرد***

چکیده

این پژوهش به بررسی رابطه سرمایه نمادین مبتنی بر الگوی ایرانی-اسلامی استادان دانشگاه (اعضای هیئت علمی دانشگاه) با کاربست نوآوری در مدیریت دانش مشتری (دانشجویان) می‌پردازد. روش این پژوهش به صورت توصیفی-همبستگی است. جامعه آماری، اعضای هیئت علمی دانشگاه سیستان و بلوچستان و برابر با ۱۳۳ نفر است.داده‌ها از طریق پرسش‌نامه محقق ساخته و به صورت خوش‌آمد چند مرحله‌ای جمع‌آوری شده‌اند و نمونه پژوهش، براساس جدول موگران برابر با ۱۰۰ نفر در نظر گرفته شده است. آلفای کرون باخ برای سرمایه نمادین و مدیریت دانش مشتری برابر با ۰/۸۴۱ است. نرم‌افزارهای مورد استفاده در این پژوهش spss 21 و lisrel 9.1 است. یافته‌ها: در این راستا و برای بررسی این عنوان ۹ فرضیه تبیین شد که به بررسی رابطه سرمایه نمادین مبتنی بر الگوی ایرانی-اسلامی استادان دانشگاه دولتی اسلام با ابعاد کاربست نوآوری در مدیریت دانش مشتری (استراتژی‌ها، منابع انسانی، فرهنگ، ابزارهای انتقال دانش مشتری، ابزارهای کسب دانش، ابزار کسب دانش از مشتری، فرایند انتقال دانش مشتری، فرایند کسب دانش و فرایند کسب دانش از مشتری) پرداخته شد و میزان این روابط به ترتیب برای هر کدام از فرضیات به ترتیب برابر با ۰/۵۱، ۰/۸۱، ۰/۷۶، ۰/۴۱، ۰/۴۶، ۰/۳۳، ۰/۲۸، ۰/۴۹ است و تمامی روابط معنادار بوده و تأیید شدند. نتیجه‌گیری هرچه استادان دانشگاهی سرمایه‌های نمادین مبتنی بر الگوی ایرانی-اسلامی بیشتری داشته باشند از نظر استراتژی‌ها و اطلاعات و فرهنگ و جو سازمانی به سمت بروز شدن و به سمت سازمان یادگیرنده و یاددهنده و دانش‌بنیان سوق دهند.

واژگان کلیدی: سرمایه نمادین، مدیریت دانش، مدیریت دانش مشتری، الگوی ایرانی-اسلامی، الگوی اخلاقی-دینی.

* دانشجوی دکترای مدیریت منابع انسانی دانشگاه سیستان و بلوچستان (نویسنده مسئول)

e.namdarjoyami@pgs.usb.ac.ir

salarzehi@mgmt.usb.ac.ir

baquer kord@yahoo.co.uk

** دانشیار گروه مدیریت دولتی دانشگاه سیستان و بلوچستان

*** دانشیار گروه مدیریت دولتی دانشگاه سیستان و بلوچستان

تاریخ دریافت: ۱۳۹۶/۱۱/۱۵ تاریخ تأیید: ۱۳۹۷/۷/۲۵

۱. مقدمه

دانشگاه‌ها امروزه به دنبال برطرف کردن نیازها و خواسته‌های جامعه و افراد آن و کسب دانش و اشتغال دانشجویان به وجود آمده‌اند، از این‌رو شناسایی نیازها و خواسته‌های دانشجویان و جامعه می‌تواند در تولید و افزایش بهره‌وری مؤثر باشد. دانش به عنوان یک منبع استراتژیک در نظر گرفته شده و بدین جهت باید مدیریت شود تا عملکرد رقابتی سازمان را ارتقا دهد؛ بنابراین انتظار می‌رود که برای موقوفیت شرکت‌ها، آنها بایستی از دارایی‌های دانش خود بهره ببرند (Bolisani و Bratianu،^۱ ۲۰۱۷). سازمان‌های دانش محور بیشتر منابع خود را در ابزارهای ایجاد دانش صرف می‌کنند این ابزار به مؤسسه‌ات دانشگاهی اجازه می‌دهد تا اعضای هیئت علمی را پیوند دهنند، تبادل دانش، یادگیری و حفظ دانش را تسهیل کنند یعنی با استفاده از ابزارهای ایجاد دانش، و مدیریت دانش مشتری (دانشجو) پایه‌ای برای پژوهش در مورد ایجاد دانش است که برای ارتقای مدیریت دانش در یک سازمان ضروری است (Kaba و Ramaiah،^۲ ۲۰۱۷).

در سازمان‌ها کارکنان، اعضای هیئت علمی و دانشجویان از منابع سازمان محسوب می‌شوند.

اعضای هیئت علمی در دانشگاه منبع مهم دانش سازمانی و دانشجویان منبع مهم دانش مشتری سازمانی هستند. با مدیریت دانش دانشجویان در دانشگاه می‌توان سازمانی (دانشگاهی) پیشرو و دارای مزیت‌های رقابتی به وجود آورد و دانشجویانی شیفت‌ه و وفادار و با رضایت ایجاد کرد که برای بقای هر سازمانی ضرورت دارد (Gao و Li،^۳ ۲۰۰۶). به عبارتی اعضای هیئت علمی باید با مدیریت دانش دانشجویان دانشگاهی، نیازها و خواسته‌های دانشجویان را شناسایی و طبقه‌بندی کنند و بعد از مدیریت آنها اقدامات لازم را در جهت رشد و توسعه لازم فراهم کنند. دانش مشتری در بازاریابی به عنوان یک منبع مهم شناخته شده است که می‌تواند برای پشتیبانی تحقیق و توسعه (Delgosha، Ojaki و Farhadi،^۴ ۲۰۱۳)، بهبود نوآوری، تسهیل حساسیت نسبت به فرصت‌های در حال ظهر و حمایت از مدیریت روابط بلندمدت با مشتری (داروچ و مکنائون،^۵ ۲۰۰۳)، باید مدیریت شود. امروزه بسیاری از شرکت‌ها در کنار ابزارهای سنتی کسب دانش مشتری، از ابزارهای نوین و الکترونیکی نیز بهره می‌گیرند و هدف تمامی آنها بهره‌گیری از مزایای دانش مشتری از طریق رویکرد مدیریت دانش مشتری است، مطالعات زیادی ابزارهایی پایگاه داده، مخزن استناد، انجمان تخصصی، وبسایت، ویکی و بلاک را به عنوان ابزارهای الکترونیکی مدیریت دانش مشتری معرفی کرده‌اند (Samizadeh و Parsaie،^۶ ۲۰۱۲). از نظر استدادان دانشگاهی و حتی

1. Bolisani & Bratianu

2. Kaba & Ramaiah

3. Gao & Li

4. Delgosha, Ojaki & Farhadi

5. Darroch & McNaughton

6. Samizadeh & Parsaie

دانشجویان دروسی که لازم نیست، در دانشگاه تدریس می‌شوند، ولی نرم افزارهای تخصصی و آموزش‌های کاربردی کمتر تدریس می‌شوند. جلسات و گروههای هماندیشی و نقد که توسط استاد و دانشجو برگزار کمتر مورد توجه قرار می‌گیرد. استادان دانشگاهی لازم دارند تا بدانند که جامعه و دانشجو در حال حاضر و در آینده به چه داشت و ابزاری احتیاج دارد؟ به استقبال آن بروند و آن را در دانشگاه به صورت تئوری و عملی آموزش دهند. همچنین کارگاه‌های کارآفرینی و رابطه با صنعت تشویق و آموزش‌های زندگی و زناشویی و ازدواج و استفاده صحیح از دنیای مجازی و یا رفتارهای شهری و آموزش از خدمات بانکداری نوین ویا ... کمتر آموزش داده می‌شود و بعضاً به تدریس تئوری‌هایی که در سده‌های گذشته گفته شده بسنده می‌شود، ازاین‌رو شناخت دانش مشتری نسبت به دانشگاه و شناسایی نیازها و خواسته‌های آنها از دانش، امری ضروری است و باید توسط اعضای هیئت علمی به کار بسته شود و در نظر و عمل دنبال شود و این فرایند به صورت صحیح مدیریت شود. حال در این میان سرمایه نمادین استادان و دانشجویان نقش حیاتی را بازی می‌کند که در ادامه به آن اشاره خواهد شد.

انسان‌ها مجموعه‌ای از سرمایه‌های اجتماعی-فرهنگی-اقتصادی تشکیل شده‌اند و مهم‌تر از آن انسان‌ها از سرمایه‌های نمادین تشکیل شده‌اند که برای این نمادها ارزش قائل‌اند و حاضر هستند که برای رسیدن و مشابه شدن و نزدیک شدن به این نمادها حتی جان خود را فدا کنند و دارایی‌ها و سایر سرمایه‌های خود را هزینه کنند؛ ازاین‌رو شناخت این سرمایه برای مدیریت آن و به عبارتی مدیریت گفتار-پندار-رفتار دانشجویان حائز اهمیت است و باید این دانش که انسان‌ها برای چه چیزی ارزش، احترام و منزلت قائل هستند، شناسایی و اطلاعات آن در حافظه دانشگاهی ذخیره گردد و سپس اعضای هیئت علمی بعد از به دست آوردن دانش مورد نیاز دانشجویان آنها را مدیریت کرده و متناسب با سرمایه‌های نمادین خود و دانشجویان با آنها برخورد شایسته و لازم را مبذول کنند.

مدیریت دانش مشتری را به عنوان مجموعه فرایندهایی تعریف می‌کند که یک سازمان برای مدیریت فرایندهای مرتبط با دانش مشتری مانند شناسایی، کسب، ایجاد و بهره‌برداری به کار می‌گیرد. در مدیریت دانش مشتری، مشتریان به عنوان یک شریک در فرایند ایجاد دانش معرفی می‌شوند. مشتریان با اشتراک‌گذاری دانش موجود در ذهن‌شان با شرکت‌ها به منظور تولید محصولات بهتر، در ایجاد دانش با سازمان‌ها همکاری و ارزش‌آفرینی می‌کند (پکت،^۱ ۲۰۰۵). از جمله مزایایی که برای مدیریت دانش مشتری ارائه شده است می‌توان به شناسایی مزیت رقابتی (دسوزا و اوازو،^۲ ۲۰۰۵)، منعطف کردن سازمان و تسهیل انطباق با تغییرات بازار، برآورده کردن

نیازهای مشتری (گیبرت، لیبولد، پروبست،^۱ ۲۰۰۲). از این‌رو لازم است که دانش لازم برای دانشجویان شناسایی شده و متناسب با سرمایه‌های نمادین استادان و جامعه برای آنها برنامه‌ریزی و سازماندهی دانشگاهی و اجتماعی شود. رساندن صدای دانشجویان به رأس سازمان، ایجاد روابط بهتر با مشتری (همان)، بهبود نوآوری، حساس کردن سازمان به فرصت‌های ظاهر شده در بازار (رولی،^۲ ۲۰۰۲)، پشتیبانی از تحقیق و توسعه (داروچ و مکاگتون،^۳ ۲۰۰۳)، برآورده کردن رضایت مشتری و تسهیل الگوبرداری (نوروزی، رحماندوست و برخوردار،^۴ ۲۰۱۱) از مزایای مدیریت دانش دانشجویان است. از طرفی دانشگاه‌ها سازمانی هستند که با دانش و ایجاد دانش سروکار دارند و با مدیریت دانش مشتریان خود که دانشجویان و یا مدیران و بنگاه‌های صنعتی و تولیدی هستند، این امکان فراهم می‌کنند که با مدیریت دانش دانشجویان بتوان در شناخت بهتر نیازهای تولیدی دانشگاه، جامعه و صنعت گام و برداشت و چیزهایی تولید کرد که موردنیاز و خواسته دانشجویان دانشگاهی و جامعه و صنعت بیرون دانشگاهی باشد و بتوان این نیروی انسانی (دانشجویان) را بهتر مدیریت و پیشرو در تولید دانش کرد و دانشگاه را به سازمان دانش آفرین تبدیل نمود (دلھی^۵ و همکاران، ۲۰۱۱؛ موتهل و بوند،^۶ ۲۰۱۳).

از این‌رو دانشجویان و استادان دانشگاهی متناسب با سرمایه‌های نمادین (اقتصادی-اجتماعی-فرهنگی) مدیریت دانش دانشجویی را انجام می‌دهند که در این پژوهش به این مهم توجه و مورد مطالعه قرار گرفته است. به عبارتی استادان و اعضای هیئت علمی دانشگاهی با شناخت و مدیریت سرمایه‌های نمادین و دانش دانشجویان و متناسب با سرمایه‌های نمادین خود با آنها در بخش‌هایی از جمله تدوین و اجرای استراتژی، مدیریت منابع انسانی و فرهنگ‌سازی و ایجاد ابزارها و فرایندهای ایجاد و انتقال دانش و دانش مشتری برخورد می‌کنند و اقداماتی را انجام می‌دهند که باید آنها را مطالعه کنند به این ارتباط در پژوهش حاضر پرداخته شده است.

در برخی موارد نیازها و خواسته‌های مبتنی بر سرمایه‌های نمادین دانشجویان با نیازها و خواسته‌های سرمایه‌های نمادین اعضای هیئت علمی دانشگاهی که باید متناسب با این دانش تولید کنند، هم خوانی ندارد و بنا بر این استادان دانشگاهی باز هم به تولید قبلی خود ادامه می‌دهند و یا تولیدی می‌کنند که متناسب با نمادهای مورد نظر مدیران باشد که این می‌تواند حتی مخالف با نمادهای مورد نظر دانشجویان و هزینه برای سازمان باشد و سرعت رشد دانشگاه را کاهش و یا از بین ببرد. برای نمونه، مثلاً دانشجویان نیازمند به یادگیری آموزش‌های خاص و نرم‌افزارها و...

1. Gibbert, Leibold, & Probst

2. Rowley

3. Delhey

4. Muethel & Bond

هستند، اما استادان دانشگاهها دست به آموزش‌های مورد نیاز با خواسته‌های مشتریان سازمانی (دانشجویان دانشگاهی) نمی‌زنند.

از طرفی سرمایه نمادین نیمه گم شده هر فردی است که به صورت انتزاعی وجود دارد و می‌تواند حالت بیرونی و ظاهری یابد، فرد این نیمه گم شده خود را در هر چیزی جستجو می‌کند و برای خود نماد و دارنده آن احترام و منزلت قائل است و خود را به آن نزدیک و به آن مشابه می‌کند. این سرمایه به طور کلی به دو صورت اخلاقی-دینی (ایرانی-اسلامی در کشور ایران) و مادی گرایانه و لذت‌جویانه (غربی) وجود دارد. سرمایه نمادین غربی به دنبال نمادهای لذت‌گرایانه و مادی گرایانه صرف و زودگذر است و سرمایه نمادین ایرانی-اسلامی (دینی-اخلاقی) مبتنی بر سادگی و زندگی مبتنی بر قرآن و اهل‌بیت می‌باشد که در این پژوهش سرمایه نمادین مبتنی بر رویکرد ایرانی-اسلامی (اخلاقی-دینی) است.

پژوهش حاضر به بررسی رابطه سرمایه نمادین مبتنی بر الگوی ایرانی-اسلامی استادان دانشگاه (اعضای هیئت علمی دانشگاه دولتی سیستان و بلوچستان) با کاربست نوآوری در مدیریت دانش مشتری (دانشجویان) می‌پردازد، که آیا استادان نمادهای مبتنی بر الگوی اخلاقی و دینی داشته باشند؟ در مدیریت دانش دانشجویان، نیازها و خواسته‌های مشتریان (دانشجویان) خود را در نظر می‌گیرد و تلاش می‌کنند که استراتژی‌ها، نیروهای مناسب با این نیازها و خواسته‌ها است و تولیدات دربردارنده فرهنگ مورد تقاضا از سوی جامعه (ایرانی-اسلامی)، ابزارها و فرایندهای مورد نیاز برای برآورده کردن این دانش، برای مشتریان و... تأمین می‌کند؟

ادبیات نظری پژوهش

دانش مشتری (دانشجو): (منظور از مشتری دانشجویان دانشگاهی است). دانش مشتری به عنوان یک منبع قابل ملاحظه و مهم در بازاریابی شناسایی شده است که شامل اطلاعاتی در مورد مشتریان، نیازها، خواسته‌ها، ترجیحات و ارزش‌های آنها است. ارزشی که دانش مشتری ارائه می‌دهد دو طرفه است، یعنی هم ارزش برای مشتری (شناسایی نیازها و خواسته‌های مشتری توسط شرکت که به برآورده کردن بهتر آنها کمک می‌کند) و هم ارزش برای شرکت (شناسایی نیازها و خواسته‌ها مشتریان به شرکت‌ها در توسعه و بهبود محصولات و خدمات متناسب با نیازها و خواسته‌های مشتریان کمک می‌کند که سبب افزایش سودآوری و مشتریان وفادار می‌شود) فراهم می‌آورد (صمدی‌زاده و پارسایی مهر،^۱ ۲۰۱۲).

مدیریت دانش مشتری (دانشجو): "مدیریت دانش" بر فرایندها و مکانیسم‌هایی برای تخصیص و اشتراک‌گذاری چیزی که به وسیله یک سازمان یا سه‌امداران خارجی آن شناخته شده است، متمرکز می‌شود. در این مفهوم قابلیت اشتراک‌گذاری بهترین راهکارهای درونی برای عملکرد کل سازمان مهم است و به کارگیری دانش خارجی در تحریک نوآوری محصولات جدید و در کل عملکرد سازمانی حیاتی است (صمدی‌زاده و پارسايی‌مهر، ۲۰۱۲).

"مدیریت ارتباط با مشتری" درباره شناخت بهتر مشتریان و به طور اثربخش استفاده از تجربه کلی آنها برای کسب و کار و تحریک رشد بازده و سودآوری است (استیفینو، سرمنیوتیسو استنافیلا،^۱ ۲۰۰۳؛ گارسیا ماریلو و ابی^۲ ۲۰۰۲) بیان می‌کنند که مدیریت ارتباط با مشتری و مدیریت دانش مشتری اهداف متفاوتی را دنبال می‌کنند، در حالی که مدیریت ارتباط با مشتری سعی دارد تا مشتریان سودآور را شناسایی کند (رولینس و هالین،^۳ ۲۰۰۵).

در ادبیات دانش مشتری، چندین مطالعه به ارائه مدل در ارتباط با مدیریت دانش مشتری پرداخته‌اند. از جمله این مدل‌ها می‌توان به مدل فراینده‌ی مدیریت دانش مشتری گیرت و همکارانش (۲۰۰۳)، مدل مدیریت دانش مشتری الکترونیکی سو و همکارانش^۴ (۲۰۰۶)، مدل مفهومی مدیریت دانش مشتری شامی زنجانی و همکاران (۲۰۰۸) و مدل مفهومی مدیریت دانش دلگشا و همکارانش (۲۰۱۳) اشاره کرد. در این پژوهش برای بررسی و سنجش مدیریت دانش مشتری از مدل حاج حیدری، اوچاکی در سال ۱۳۹۳ استفاده شده است.

جدول (۱): ابعاد، مؤلفه‌ها و شاخص‌های مدیریت دانش مشتری (مدل بلوغ مدیریت دانش مشتری)

ابعاد	مؤلفه‌ها	شاخص‌ها
بعد سازمانی	استراتژی	<ul style="list-style-type: none"> - استراتژی مدیریت دانش مشتری؛ - اهداف مدیریت دانش مشتری؛ - ارتباط بین چشم‌انداز، مأموریت و وظایف سازمان با استراتژی‌های مدیریت دانش مشتری؛ - استراتژی‌های مرتبط با مشتری؛ - ارتباط بین استراتژی مشتری و استراتژی مدیریت دانش مشتری.
منابع انسانی		<ul style="list-style-type: none"> - سیستم‌های توجه و انگیزشی؛ - حفظ و نگهداری از پرسنل؛ - تقویت و ارتقا پرسنل.
فرهنگ		<ul style="list-style-type: none"> - فرهنگ یادگیری؛ - فرهنگ دانش‌محور؛ - فرهنگ مشتری‌محور.

1. Stefanou, Sarmaniotis & Stafyla

2. Garcia-Morill,M.and Annabi,H

3. Rollins & Halinen

4. Su, Chen & Sha

ابعاد	مؤلفه‌ها	شاخص‌ها
	سایر عوامل	<ul style="list-style-type: none"> - حمایت و تعهد مدیریت ارشد؛ - تأمین و تخصیص منابع؛ - ارزیابی دارایی‌های دانش‌محور؛ - ارزیابی و اندازه‌گیری اثربخشی مدیریت دانش‌مشتری؛ - کار تیمی.
	ابزارهای انتقال دانش به مشتری	<ul style="list-style-type: none"> - اینترنت؛ - وب‌سایت؛ - مخزن استناد؛ - سرویس پیام رسانه؛ - ایمیل.
بعد ابزاری	ابزارهای کسب دانش (اطلاعات عمومی) درباره مشتری	<ul style="list-style-type: none"> - برنامه‌های جریان کار؛ - پایگاه داده‌ها؛ - فرم‌های عضویت.
	ابزارهای کسب دانش از مشتری	<ul style="list-style-type: none"> - انجمن‌های تخصصی و گفتگو؛ - ویکی‌ها؛ - مدیریت شکایات؛ - مدیریت پیشنهادها.
	فرایندهای انتقال دانش به مشتری	<ul style="list-style-type: none"> - انتقال اطلاعات در مورد سازمان به مشتریان و شرکا؛ - انتقال اطلاعات در مورد صنعت، بازار، مقررات حاکم بر بازار و محصولات و خدمات موجود در بازار مشتریان؛ - آگاهسازی مشتریان از محصولات و خدمات آینده سازمان، مرحله ساخت و نحوه توزیع آن؛ - ایجاد روابط مبادلاتی با شرکا و مشتریان؛ - توسعه و نگهداری روابط موفق با مشتریان سودآور.
بعد فرایندی	فرایندهای کسب دانش (اطلاعات عمومی) درباره مشتری	<ul style="list-style-type: none"> - شناسایی مشتریان کنونی و وزیری‌گی‌هایشان؛ - شناسایی مشتریان بالقوه و وزیری‌گی‌هایشان؛ - شناسایی مشتریان فردی و سودآور؛ - شناسایی دانش کلیدی و حیاتی سازمان؛ - اکتساب و جمع‌آوری دانش مورد نیاز سازمان (نیازها، ارزش‌ها، ترجیحات و متغیرهای جمعیت‌شناسختی مشتریان)؛ - اشتراک‌گذاری داده‌های مشتریان در داخل سازمان؛ - بایگانی سابق و اطلاعات مشتریان کنونی؛ - مستندسازی اطلاعات سازمان و مشتریان؛ - هماهنگ کردن و مرتبط واحدها و نمایندگی‌های سازمان.
	فرایندهای کسب دانش از مشتری	<ul style="list-style-type: none"> - برقراری روابط همکاری با مشتریان؛ - تحلیل و ارزیابی دانش مشتریان؛ - ایجاد و توسعه دانش جدید؛ - اکتساب دانش مشتریان در مورد سازمان؛

ابعاد	مؤلفه‌ها	شاخص‌ها
		<ul style="list-style-type: none"> - اکتساب دانش مشتریان در مورد رقبا؛ - اشتراک دانش جدید در سازمان؛ - آگاهسازی مشتریان از نوآوری‌ها و بهبودهایی که در محصولات و خدمات صورت گرفته؛ - یکپارچه‌سازی و مدیریت دانش در بخش‌های داخلی سازمان؛ - بهره‌برداری از دانش جدید در توسعه و بهبود محصولات و خدمات؛ - استفاده از دانش جدید برای مدیریت روابط بلندمدت با مشتری.

منبع: (حاجی حیدری، اوجاکی، ۱۳۹۳)

سرمایه نمادین^۱: مفهوم سرمایه نمادین، مهم‌ترین بخش کاربوردیو درزمینه تئوری قدرت نمادین^۲ است. وی در تعریف این مفهوم می‌گوید: من به هر نوع از سرمایه (اقتصادی-اجتماعی-فرهنگی) چنانچه از مقولات فاهمه^۳ دریافت شود، سرمایه نمادین می‌گوییم (بوردیو، ۱۳۸۴، ص ۱۵۵)؛ به کار بردن لفظ «هر نوع سرمایه» این طور نشان می‌دهد که سرمایه نمادین نخست وجه تغییر شکل یافته و تغییر معنا یافته از سایر سرمایه‌های است (شویره، ۱۳۸۵، ص ۱۰۰). هر نوع سرمایه (اقتصادی-اجتماعی-فرهنگی) به درجات مختلف مانند سرمایه نمادین عمل می‌کند (همان، ص ۱۰۱)؛ سرمایه نمادین، به نوعی سرمایه انکار شده است. این سرمایه روابط مبتنی بر منافع بنیادین را که با آنها مرتبط است، با مشروعيت دادن به آنها پنهان می‌کند. پس سرمایه نمادین، شکلی از قدرت است که نه به عنوان قدرت بلکه به عنوان تقاضای مشروع برای به رسمیت شناختن، احترام، اطاعت و خدمات دیگران مشاهده می‌شود (سوارتز، ۱۳۸۵، ص ۲۷)؛ سرمایه نمادین هر نوع از سرمایه است که دستهای از اعضای اجتماع آن را درک می‌کند، به رسمیت می‌شناسند و برای آن ارزش قائل می‌شوند (فکوهی، ۱۳۸۴، ص ۳۰۰).

این سرمایه جز در احترام، بازشناسی، باور، اعتبار و اعتماد دیگران وجود خارجی پیدا نمی‌کند و تا زمانی که باور دیگران به وجود آن را به همراه نداشته باشد، نمی‌تواند دوام بیاورد؛ اما از سوی دیگر در صورت وجود آن اعتماد و پذیرش از سوی همگان شخص به مشروعيت دست می‌یابد (نمادر، جویمی، ۱۳۹۳)؛ خشونت نمادین، صورت‌های متفاوت سلطه مشروع و غیر مسلح است که صورت رسمی و قانونی پیدا می‌کند، طوری که سلطه‌پذیر خود به نظم مسلط می‌پیوندد و مدافع آن می‌شود، بدون آنکه از سازوکارهای آن آگاه باشد (بوردیو، ۲۰۰۲، ص ۱۴۳)؛ با افزایش سرمایه نمادین، سلطه افزایش می‌یابد و بر قشر پایین تر تحمل می‌شود (بوردیو، ۱۹۸۰، ص ۱۵).

1. Symbolic capital

2. Theory of symbolic power

3. Understanding

4. Bourdieu

بحث گردآوری سرمایه نمادین، توجیه می‌کند که چگونه بسیاری از افراد نخست از یک ظرفیت و استعداد معمولی برخوردار بودند، در شرایط اجتماعی خوب و مناسبی قرار گرفته با کمک عوامل جانی همچون بحران و سایل جمعی توانسته‌اند به جایگاه قدرت بی‌نظیری دست یابند و به صلاحیت علمی و هنری برسند (بوردیو، ۱۹۸۵).

در درجه اول سرمایه نمادین نوع تغییر شکل یافته از هر نوع سرمایه محسوب می‌شود و به عنوان نmad و سمبول محسوب که دارنده آن از جانب مردم مورد عزت و احترام قرار می‌گیرد. در بیانی دیگر می‌توان گفت که سرمایه نمادین از هر نوع سرمایه به عنوان بعدی جداگانه محسوب می‌شود و در واقع باید سرمایه نمادین را به عنوان بعدی از هر سرمایه محسوب نمود (عاطف و نامدار جویمی، ۱۳۹۴، ص ۱۹۴).

در حالت اول، می‌توان سرمایه نمادین را متغیری جداگانه از سایر سرمایه‌ها و به عنوان سرمایه چهارم محسوب نمود و در حالت دوم، سرمایه نمادین را می‌توان به عنوان یک بعد از هر سرمایه محسوب کرد.

در ادامه به تعریف هر یک از ابعاد سرمایه نمادین می‌پردازیم:

۱. سرمایه نمادین اقتصادی: سرمایه نمادین اقتصادی، آن دسته از سرمایه اقتصادی است که به عنوان نmad توسط جامعه پذیرفته شده است و دارنده آن، از طرف مردم صاحب احترام و منزلت است. سرمایه اقتصادی: هر نوع سرمایه و دارایی که دارنده آن می‌تواند آن را به سرعت به وجه نقد تبدیل نماید. (البته باید به این نکته اشاره نمود که سرمایه نمادین اقتصادی به معنای داشتن سرمایه اقتصادی بیشتر نیست و گاهی خلاف آن نیز صدق می‌کند، یعنی شاید در برخی مناطق و میان افراد خاصی ساده‌زیستی و زندگی بدون تجملات و ساده به عنوان سرمایه نمادین اقتصادی دارای ارزش و احترام باشد). ولی در کل باید چنین بیان نمود که سرمایه نمادین اقتصادی، هرگونه از سرمایه اقتصادی که به عنوان نmad و سمبول و پرستیز استفاده و محسوب می‌شود و دارنده آن از جانب مردم مورد احترام قرار می‌گیرد (نامدار جویمی، ۱۳۹۳).

۲. سرمایه نمادین فرهنگی: سرمایه نمادین فرهنگی آن دسته از سرمایه فرهنگی است که برای مردم به عنوان نmad محسوب می‌شود و دارنده آن مورد ستایش و احترام و منزلت خاصی نزد مردم است. (البته باید به این نکته اشاره نمود که سرمایه نمادین فرهنگی به معنای داشتن سرمایه فرهنگی بیشتر نیست و گاهی خلاف آن نیز صدق می‌کند، یعنی شاید در برخی مناطق و میان افراد خاصی فرهنگ خاص و یا کلاً فرهنگ منفی و متضاد با فرهنگ پذیرفته شده به عنوان سرمایه نمادین فرهنگی دارای ارزش و احترام باشد) (نامدار، ۱۳۹۳).

۳. سرمایه نمادین اجتماعی: سرمایه نمادین اجتماعی آن دسته از سرمایه اجتماعی محسوب می‌شود که در میان مردم از احترام و منزلت بالایی برخوردار است و به عنوان نmad از سوی جامعه محسوب می‌شود، (مانند عضویت و همکاری و مشارکت و ارتباط با اشخاص و گروههایی که مردم

آن را به عنوان نماد به شمار می‌آورند و برای فرد منزلت و احترام به همراه دارد) (نامدار، ۱۳۹۳). (البته باید به این نکته اشاره نمود که سرمایه‌نمادین اجتماعی به معنای داشتن سرمایه اجتماعی بیشتر نیست و گاهی خلاف آن نیز صدق می‌کند، یعنی شاید در برخی مناطق و میان افراد خاصی، زندگی بدون رفت و آمد و ساده به عنوان سرمایه‌نمادین اجتماعی دارای ارزش و احترام باشد).

جدول (۳): ابعاد، مؤلفه‌ها و شاخص‌های سرمایه‌نمادین

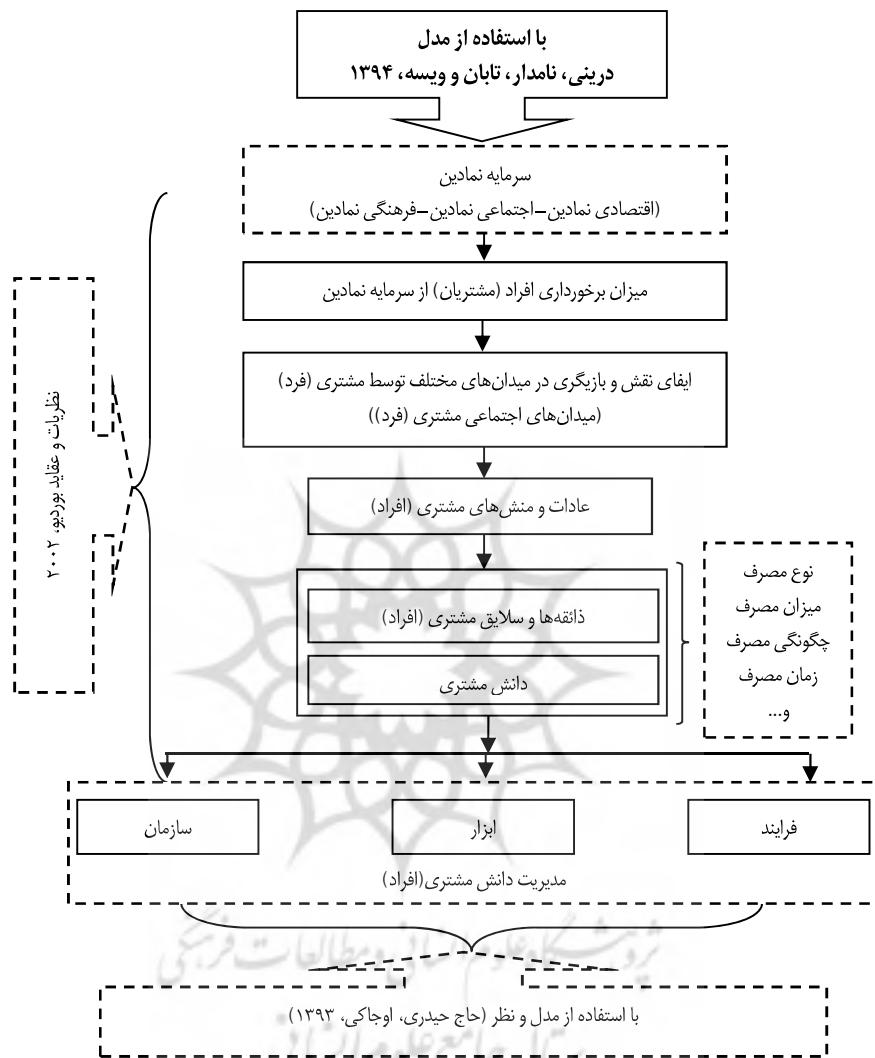
ابعاد	مؤلفه	شاخص
جای نمادین با اقتضای منصب و ایجاد ذوق	جاری نمادین غیر جاری نمادین	<ul style="list-style-type: none"> - خوارکه‌ها و مواد غذایی (عربی، شرقی، ملی و محلی) منحصر به فرد و پرستیزی؛ - گوشی‌های موبایل مد، مارک دار و منحصر به فرد؛ - لباس‌های مد، مارک دار و منحصر به فرد؛ - پاساز و مکان‌ها (مجتمع‌های تجاری) بزرگ و مشهور به جهت خرید وسایل و امکانات مد، منحصر به فرد؛ - رستوران‌ها، فروشگاه‌های مواد غذایی و کافی‌شات‌های مشهور و تک برای صرف غذا، دارای جنبه پرستیزی و منحصر به فرد.
اعتماد اجتماعی نمادین انسجام اجتماعی نمادین	اعتماد اجتماعی نمادین انسجام اجتماعی نمادین	<ul style="list-style-type: none"> - اعتماد به نمادها، سهیل‌ها و عقاید دینی، سیاسی که اکثر مردم به آن اعتماد دارند؛ - اعتماد به نمادها، سهیل‌ها و عقاید فرهنگی که اکثر مردم به آن اعتماد دارند؛ - اعتماد به نمادها، سهیل‌ها و عقاید اجتماعی که اکثر مردم به آن اعتماد دارند؛ - علاقه‌مندی به گرفتن عکس یادگاری با اشخاص و چهره‌های مشهور و شناخته شده؛ - طی کردن مسافت زیاد و پرداخت هزینه زیاد، برای، شخص مشهور و شناخته شده یا مشاهده مسابقه (فوتبال، کشتی، والیبال و...) مورد علاقه؛ - تمایل به پرداخت چندین ده میلیون تومان برای شرکت در گروه و تیم مورد علاقه؛ - مشاهده و پیگیری سخنرانی‌ها و کلیپ‌های مختلف تصویری و صوتی افراد سرشناس علمی، سیاسی، فرهنگی و ورزشی.
عینیت یافته نمادین تجسم یافته نمادین	عینیت یافته نمادین تجسم یافته نمادین	<ul style="list-style-type: none"> - هنرهای مرسوم (موسیقی، نقاشی، طراحی و صنایع دستی مختلف) و پرستیزی؛ - زبان‌های رایج و رسمی جهان (انگلیسی، عربی، چینی، فرانسوی و...). - ورزش‌های مرسوم و پرستیزی و نمادین (بیوگا، شنا، مدیتیشن، فوتبال و...); - استفاده از تابلوهای نقاشی، تابلو فرش‌ها و فرش‌های دیواری برای پرستیز و کلاس. - استفاده از پوسترها مختلف (مکان‌های دیدنی افراد چهره و مشهور، ماشین و موتور و...); - استفاده از وسایل قدیمی، منحصر به فرد، کلکسیونی و عتیقه؛ - تمایل به پرداخت چندین ده میلیون تومان برای گرفتن مدارک مختلف علمی، دانشگاهی و آموزشی، بدون شرکت در کلاس‌ها؛ - تمایل به پرداخت چندین ده میلیون تومان برای گرفتن مدارک مختلف ورزشی، غیر دانشگاهی و مهارتی، بدون شرکت در کلاس‌ها.
نهادینه شده نمادین	نهادینه شده نمادین	

منبع: (درینی، نامدار، تابان و ویسه، ۱۳۹۴)

پیشینه پژوهش

پژوهشی در سال (۱۴۰۲)، توسط دنا گاورلیوک و همکاران با عنوان سرمایه نمادین و ابعاد سرمایه فرهنگی برای سازمان‌های آموزشی رومانیایی انجام شده است. محقق به بررسی مشکلات و معضلات فکری و رفتاری نظام آموزشی غرب رومانیایی می‌پردازد و برای آن راه حل فکری و عملی ارائه می‌کند و سرمایه نمادین را به عنوان تئوری نوسازی رابطه‌ای برای بهبود نظام آموزشی کشور پیشنهاد می‌دهد که ریشه در نگرش‌های اجتماعی و تاریخ فرهنگی کشور دارد. در سال (۱۴۰۹)، پژوهشی توسط سوزان بن و ریچارد جوتز با عنوان نقش سرمایه نمادین در اختلافات سهامداران انجام شده است. نتیجه‌ای که محقق حاصل تحقیقات خود معرفی می‌کند آن است که ذی‌نفعان و صاحبان صنایع در پی اصلاح وجه ظاهری و نمادین و حفظ نمادین اصلاح هستند و گامی برای اصلاح جدی و عملی برنمی‌دارند و بیشتر افکار عمومی را از موضوع منحرف می‌کنند تا به کار خود ادامه دهند؛ در سال (۱۴۰۹)، پژوهشی توسط چاد نیلیپ با عنوان نزدیکان تعامل و سرمایه نمادین: به سوی یک نظریه سیاسی خرد اقتصادی انجام شده است. محقق به این نکته اشاره دارد که خواهران و برادران فرد، بزرگ‌ترین نقش را در اجتماعی کردن فرد و روانه کردن وی به اجتماع دارند، ولی خواهران و برادران فرد، بزرگ‌تر فرد ممکن است برای حفظ سلسله مراتب قدرت در خانواده و تسليط خود بر دیگران موجب تسليط خود بر دیگر خواهران و برادران شوند. محقق با این مثال، متن را به سمت کلان جامعه سطحی وسیع‌تر می‌کشاند و در آنجا به سرمایه نمادین و قدرت سیاسی اشاره می‌کند که ممکن است در اثر تفاوت زبان، فرهنگ و اجتماع به وجود آید و به تحلیل‌گران پیشنهاد می‌دهد که ارتباط میان ساختارهای اجتماعی را حفظ کنند و ساختار تعامل چهره به چهره را در جامعه اشاعه دهند؛ پژوهشی در سال (۱۳۹۲)، توسط مرتضی حضرتی برای اخذ پایان‌نامه کارشناسی ارشد با عنوان بررسی جامعه‌شناسختی رابطه سرمایه نمادین و نگرش به حقوق شهروندی (مطالعه موردی شهر تبریز) انجام شده است. نمونه موردبررسی شامل ۴۰۰ نفر از افراد بالای ۱۵ سال مناطق شهری، شهر تبریز است. نتایج پژوهش نشان‌دهنده آن است که میان سرمایه نمادین و نگرش به حقوق شهروندی رابطه وجود دارد و همین طور میان سرمایه نمادین با نگرش به حقوق مدنی، به حقوق اجتماعی رابطه معنادار وجود دارد؛ پژوهش دیگری در سال (۱۳۸۹)، توسط رسول بابایی با عنوان امکانات سیاسی در نظریه جامعه‌شناسختی پیر بوردیو: تولید نظریه سیاسی انجام شده است. به نظر دکتر رسول بابایی در این پژوهش، نظریه جامعه‌شناسختی پیر بوردیو، تمامی عناصر و مؤلفه‌های بنیادهای یک نظریه سیاسی وجود دارد و عناصر و مؤلفه‌ها شناسایی و سپس ترکیب آنها در چارچوبی نظری در نظریه سرمایه سیاسی بازسازی شده است و در این راستا از مفاهیمی، همچون عادت‌واره، میدان، سرمایه نمادین، زبان، قدرت نمادین و خشونت نمادین استفاده کرده است.

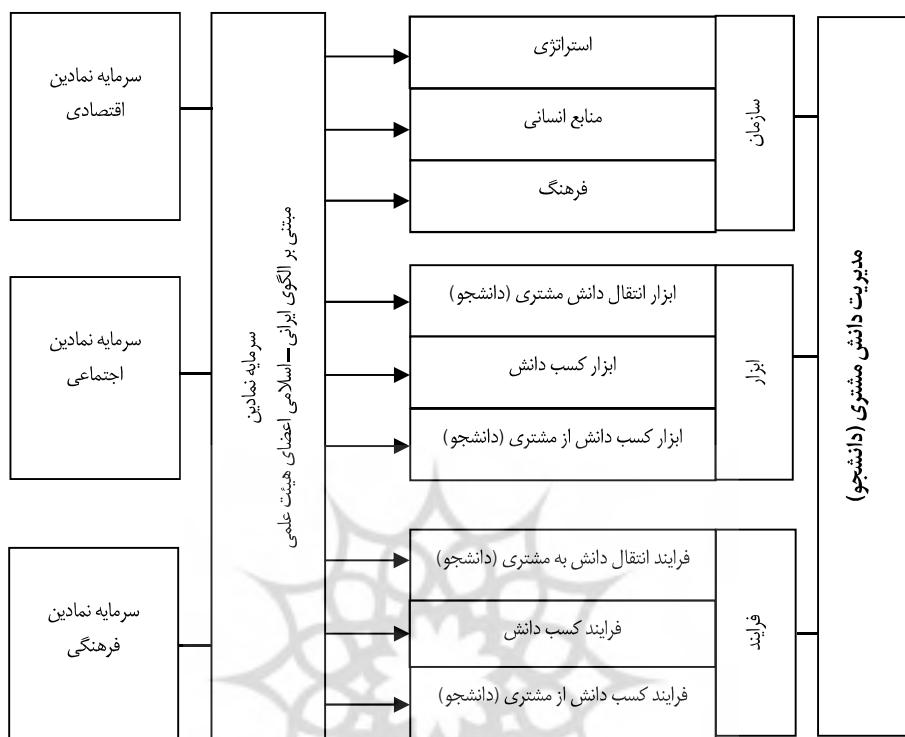
الگوی مبتنی بر چارچوب نظری پژوهش با استفاده از مبانی پژوهش

شکل (۱): الگوی مبتنی بر چارچوب نظری پژوهش با استفاده از ادبیات نظری پژوهش

(ساخته شده براساس مشاوره دکتر یارمحمد قاسمی عضو هیئت علمی دانشگاه ایلام)

مدل مفهومی پژوهش

شکل (۲): مدل مفهومی پژوهش (محقق ساخته)

فرضیات پژوهش

۱. سرمایه نمادین مبتنی بر الگوی ایرانی-اسلامی با استراتژی توسط اعضای هیئت علمی رابطه معناداری دارد؛
۲. سرمایه نمادین مبتنی بر الگوی ایرانی-اسلامی با مدیریت منابع انسانی توسط اعضای هیئت علمی رابطه معناداری دارد؛
۳. سرمایه نمادین مبتنی بر الگوی ایرانی-اسلامی با فرهنگ توسط اعضای هیئت علمی رابطه معناداری دارد؛
۴. سرمایه نمادین مبتنی بر الگوی ایرانی-اسلامی با ابزار انتقال دانش توسط اعضای هیئت علمی رابطه معناداری دارد؛
۵. سرمایه نمادین مبتنی بر الگوی ایرانی-اسلامی با ابزار کسب دانش توسط اعضای هیئت علمی رابطه معناداری دارد؛

۶. سرمایه نمادین مبتنی بر الگوی ایرانی-اسلامی با ابزار کسب دانش از مشتری توسط اعضای هیئت علمی رابطه معناداری دارد؛
۷. سرمایه نمادین مبتنی بر الگوی ایرانی-اسلامی با فرایند انتقال دانش توسط اعضای هیئت علمی رابطه معناداری دارد؛
۸. سرمایه نمادین مبتنی بر الگوی ایرانی-اسلامی با فرایند کسب دانش توسط اعضای هیئت علمی رابطه معناداری دارد؛
۹. سرمایه نمادین مبتنی بر الگوی ایرانی-اسلامی با فرایند کسب دانش از مشتری توسط اعضای هیئت علمی رابطه معناداری دارد.

روش‌شناسی

پژوهش حاضر از نوع کمی می‌باشد که به صورت توصیفی-همبستگی انجام شده است. جامعه مورد بررسی در این پژوهش شامل اعضای هیئت علمی دانشگاه سیستان و بلوچستان است که جمعیتی بالغ بر ۱۲۹ نفر دارد. نمونه‌گیری در این پژوهش به روش خوش‌های چند مرحله‌ای است و تعداد نمونه با استفاده از جدول کرجسی مورگان و فرمول کوکران برابر با ۹۷ نفر است که ما تعداد نمونه را برابر با ۱۰۰ نفر در نظر گرفته‌ایم. ضریب خطای آزمون نیز در این پژوهش ۰/۰۵ در نظر گرفته شده است. جامعه آماری اعضای هیئت علمی دانشگاه سیستان و بلوچستان انتخاب شده است از آن‌رو که در صف اول برخورد با مشتریان دانشگاهی که همان دانشجویان است، قرار دارد. نرم‌افزارهای مورد استفاده در این پژوهش 21 spss و 9.1 lisrel است. ابزار جمع‌آوری اطلاعات از طریق پرسش‌نامه محقق ساخته است. برای سنجش سرمایه نمادین مبتنی بر الگوی ایرانی-اسلامی براساس مدل درینی، نامدار، تابان و ویسه، ۱۳۹۴ (نمادین اقتصادی-نمادین اجتماعی-نمادین فرهنگی) و برای هر بعد ۵ سؤال و برای سنجش مدیریت دانش مشتری نیز با توجه به ابعاد سازمانی-ابزاری-فراینده از مدل حاج حیدری، اوچاکی، ۱۳۹۳ استفاده شده است و برای هر بعد با توجه به سه مؤلفه‌ای بودن این متغیر برای هر مؤلفه سه سؤال در نظر گرفته شده است. لازم به ذکر است که سوالات آورده شده در پرسش‌نامه همگی براساس طیف پنج گزینه‌ای لیکرت بوده‌اند. روایی صوری پرسش‌نامه توسط نخبگان (۱ استادیار جامعه‌شناسی و ۳ استادیار مدیریت) مورد تأیید قرار گرفته است، همین‌طور روایی محتوایی سنجه با استفاده از تحلیل عاملی تأییدی مورد بررسی قرار گرفته است. برای بررسی پایایی پرسش‌نامه ابتدا ۳۰ پرسش‌نامه به صورت تصادفی پخش شده و آلفای اولیه برابر با (سرمایه نمادین) ۰/۸۱۱ و (مدیریت دانش مشتری) ۰/۷۹۱ بود که با توجه به پایایی بالا و قابل قبول پرسش‌نامه به توزیع تمامی پرسش‌نامه‌ها در مراحل بعدی پرداخته شده است که میزان آن در جدول زیر قید گردیده است.

جدول (۴): مقادیر آلفای کرون باخ برای متغیرها و کل پرسشنامه با استفاده از نرم افزار spss 21

آلفای کرون باخ	سرمایه نمادین	مدیریت دانش مشتری (دانشجو)
میزان	۰/۸۴۱	۰/۷۴۹

تحلیل عاملی تأییدی: قبل از وارد شدن به مرحله آزمون فرضیه‌ها و مدل‌های مفهومی تحقیق، لازم است تا از صحت مدل‌های اندازه‌گیری متغیرهای تحقیق حاصل شود، ازین‌رو در ادامه مدل‌های اندازه‌گیری متغیرها آورده می‌شود که این کار توسط تحلیل عاملی تأییدی مرتبه اول و دوم صورت گرفته است. تحلیل عاملی تأییدی یکی از قدیمی‌ترین روش‌های آماری است که برای بررسی ارتباط بین متغیرهای مکنون (عامل‌های به دست آمده) و متغیرهای مشاهده شده (سؤالات) به کار برده می‌شود و بیانگر مدل اندازه‌گیری است. در تحلیل عاملی تأییدی مرحله اول برای متغیرهای سرمایه نمادین و مدیریت دانش مشتری تمامی بارهای عاملی بین متغیرهای مکنون و مشهود بالاتر از ۰/۵ بودند و تأیید شدند و از این‌رو در مرحله دوم نیز میزان بارهای عاملی برای ابعاد و متغیر اصلی نیز در جدول زیر آورده شده است.

جدول (۵): تحلیل عاملی تأییدی

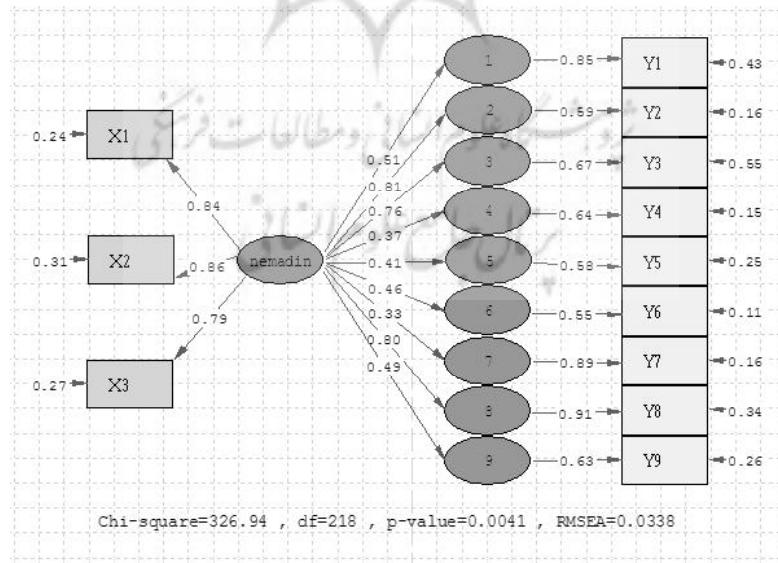
سرمایه نمادین مبتنی بر الگوی ایرانی-اسلامی		مدیریت دانش مشتری		
۰/۷۵	نمادین اقتصادی	بارهای عاملی	۰/۸۵	سازمانی
۰/۷۸	نمادین اجتماعی		۰/۷۹	ابزاری
۰/۸۱	نمادین فرهنگی		۰/۸۲	فرابیندی
۴/۲۶	نمادین اقتصادی	ضرایب معناداری	۱۱/۲۶	سازمانی
۷/۲۹	نمادین اجتماعی		۸/۳۷	ابزاری
۶/۶۴	نمادین فرهنگی		۹/۱۹	فرابیندی
۳۶۲/۴۴	Chi-square	شاخص‌های برآش مدل	۳۹۴/۷۴	Chi-square
۲۸۴	d.f		۲۹۹	d.f
۰/۰۰۰	p-value		۰/۰۰۰	p-value
۰/۰۹۴	RMSEA		۰/۰۶۰	RMSEA
۰/۹۱	GFI		۰/۹۲	GFI
۰/۹۸	AGFI		۰/۹۶	AGFI
۰/۹۴	CFI		۰/۹۱	CFI

در تحلیل عاملی، رابطه بین ابعاد و پرسش‌ها را با عواملی می‌گویند. باید همه بارهای عاملی هر متغیر (هر بعد) همگنی بزرگ‌تر از $0/5$ باشند و ضرایب معناداری این ابعاد هم بزرگ‌تر از $0/96$ باشد تا پذیرفته شوند. در جدول بالا همه بارهای عاملی هر سه بعد بزرگ‌تر از $0/5$ و ضرایب معناداری نیز بزرگ‌تر از $0/96$ است (لازم به توضیح است که براساس شاخص‌های برازش مدل، مدل از برازش خوبی برخوردار است)، پس می‌توان گفت که این ابعاد به خوبی توسط پرسش‌هایشان سنجیده شده‌اند. نتایج به دست آمده از جدول بالا نشانگر تأیید تحلیل عاملی تأییدی تحقیق می‌باشند و نتایج مورد قبول است.

یافته‌های پژوهش با استفاده مدل‌یابی معادلات ساختاری (LISREL 9.1) مدل در حالت تخمین استاندارد (B استاندارد شده)

قدرت رابطه بین عامل (متغیر پنهان) و متغیر قابل مشاهده به وسیله بار عاملی نشان داده می‌شود. بار عاملی مقداری بین صفر و یک است. اگر بار عاملی کمتر از $0/3$ باشد رابطه ضعیف در نظر گرفته شده و از آن صرف نظر می‌شود. بار عاملی بین $0/3$ تا $0/6$ قابل قبول است و اگر بزرگ‌تر از $0/6$ باشد خیلی مطلوب است.

ضریب مسیر نشان‌دهنده شدت و نوع رابطه بین دو متغیر پنهان است. عددی بین -1 تا $+1$ است که اگر برابر با صفر شوند، نشان‌دهنده نبود رابطه خطی بین دو متغیر پنهان است که این ضریب نشان از همبستگی بین دو متغیر پنهان دارد.

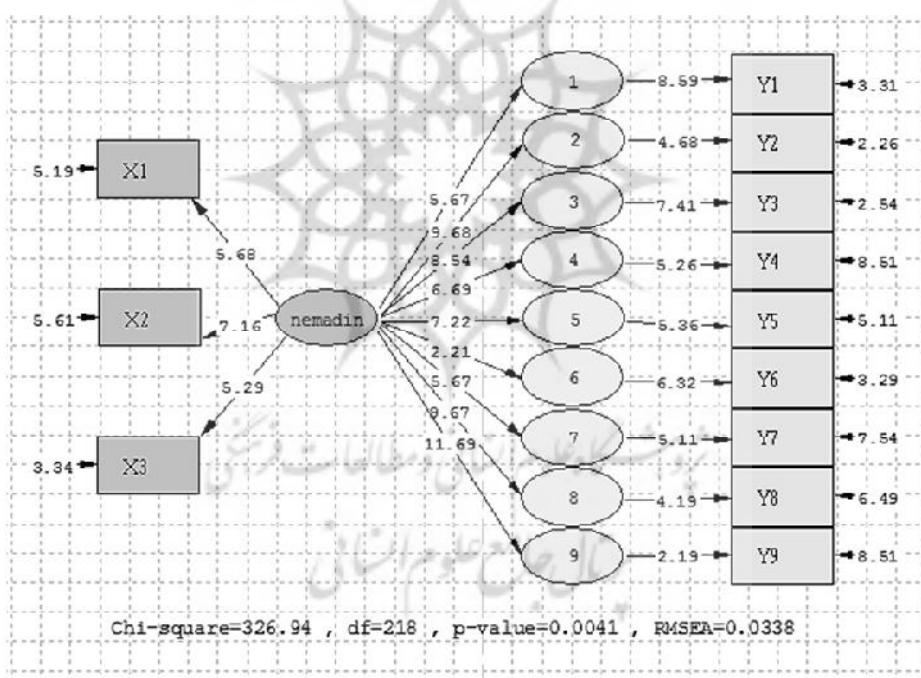
شکل (۳): مدل در حالت تخمین استاندارد

همان‌طور که مشاهده می‌شود در حالت تخمین استاندارد تمامی بارهای عاملی در مدل اندازه‌گیری بالای ۰/۴ هستند، پس می‌توان این‌چنین بیان کرد که بارهای عاملی از میزان لازم برخوردار هستند و بنابراین سوالی نیاز به حذف ندارد.

همین‌طور میزان ضرایب بین متغیرهای مکنون، میزان بتای استاندارد شده و یا همان ضرایب تأثیر را نمایش می‌دهد که روی مدل ساختاری قابل مشاهده است.

مدل در حالت ضرایب معناداری (آماره t)

براساس ضریب معناداری می‌توان آزمون فرضیه‌های مربوطه را انجام داد. خروجی آن ضریب مسیر به همراه نمره‌های استخراج شده آماره t وجود دارد. از آنجایی که سطح خطای تعریف شده در پژوهش ما ۰/۰۵ است نمرات مقدار t بالاتر از ۱/۹۶ نشان‌دهنده پذیرش فرضیه است.

شکل (۴): مدل در حالت ضرایب معناداری

همان‌طور که می‌بینید ضرب مسیر در خروجی مربوطه بالای ۱/۹۶ است، از این‌رو رابطه متغیرهای ملاک و پیش‌بین معنادار است.

یافته‌های پژوهش و بررسی فرضیات پژوهش با استفاده از معادلات ساختاری

در این قسمت به دنبال اثبات فرضیات تحقیق هستیم. دو مدل ارائه می‌شود، یکی مدل فرضیه اصلی تحقیق و دیگری مدل فرضیات فرعی تحقیق که در ادامه به طور مفصل توضیح داده شده‌اند.

جدول زیر، شاخص‌های برازش مدل از قبیل کای دو، RMSEA، GFI و... را نشان می‌دهد. اگر مقدار χ^2 کم، نسبت χ^2/df به درجه آزادی (df) کوچک‌تر از ۳، RMSEA کوچک‌تر از ۰/۰۵ و AGFI و GFI بزرگ‌تر از ۰/۹۰٪ باشند، می‌توان نتیجه گرفت که مدل اجرا شده برازش مناسبی دارد. ضریب استاندارد رابطه موجود نیز در صورتی که ارزش آن از ۰/۹۶ بزرگ‌تر یا از ۱/۹۶ کوچک‌تر باشد، در سطح اطمینان ۹۹ درصد معنی‌دار خواهد بود.

جدول (۶): مدل معادلات ساختاری فرضیه اصلی و فرضیه‌های فرعی پژوهش

مدل معادلات ساختاری فرضیه‌های پژوهش			
ضرایب معناداری	رابطه بار عاملی		
۵/۵۶	۰/۵۱	فرضیه ۱	
۹/۶۸	۰/۸۱	فرضیه ۲	
۵/۵۴	۰/۷۶	فرضیه ۳	
۶/۶۹	۰/۳۷	فرضیه ۴	
۷/۲۲	۰/۴۱	فرضیه ۵	
۲/۲۱	۰/۴۶	فرضیه ۶	
۵/۶۷	۰/۳۳	فرضیه ۷	
۹/۶۷	۰/۲۸	فرضیه ۸	
۱۱/۶۹	۰/۴۹	فرضیه ۹	
شاخص‌های برازش مدل فرضیات فرعی			
RMSEA	p-value	d.f	Chi-square
۰/۰۳۳۸	۰/۰۰۴۱	۲۱۸	۲۳۶/۹۴
NFI	CFI	AGFI	GFI
۰/۸۱	۰/۸۶	۰/۹۱	۰/۹۴

همان‌طور که مشاهده می‌شود، با توجه به معنی‌دار بودن ارزش آن، اعتبار و برازنده‌گی مناسب مدل تأیید می‌شود، چراکه مقدار کای دو، مقدار RMSEA و نسبت کای دو به درجه آزادی کم و مقدار GFI و AGFI نیز بالای ۹۰ درصد است. بدین معناست که تمامی فرضیات پژوهش، تأیید می‌شوند.

خلاصه یافته‌های پژوهش

۱. سرمایه نمادین مبتنی بر الگوی ایرانی-اسلامی با استراتژی توسط اعضای هیئت علمی رابطه معناداری دارد. ($R=0.51$)؛ تأیید شد.
۲. سرمایه نمادین مبتنی بر الگوی ایرانی-اسلامی با مدیریت منابع انسانی توسط اعضای هیئت علمی رابطه معناداری دارد. ($R=0.81$)؛ تأیید شد.
۳. سرمایه نمادین مبتنی بر الگوی ایرانی-اسلامی با فرهنگ توسط اعضای هیئت علمی رابطه معناداری دارد. ($R=0.76$)؛ تأیید شد.
۴. سرمایه نمادین مبتنی بر الگوی ایرانی-اسلامی با ابزار انتقال دانش مشتری توسط اعضای هیئت علمی رابطه معناداری دارد. ($R=0.37$)؛ تأیید شد.
۵. سرمایه نمادین مبتنی بر الگوی ایرانی-اسلامی با ابزار کسب دانش توسط اعضای هیئت علمی رابطه معناداری دارد. ($R=0.41$)؛ تأیید شد.
۶. سرمایه نمادین مبتنی بر الگوی ایرانی-اسلامی با ابزار کسب دانش از مشتری توسط اعضای هیئت علمی رابطه معناداری دارد. ($R=0.46$)؛ تأیید شد.
۷. سرمایه نمادین مبتنی بر الگوی ایرانی-اسلامی با فرایند انتقال دانش مشتری توسط اعضای هیئت علمی رابطه معناداری دارد. ($R=0.33$)؛ تأیید شد.
۸. سرمایه نمادین مبتنی بر الگوی ایرانی-اسلامی با فرایند کسب دانش توسط اعضای هیئت علمی رابطه معناداری دارد. ($R=0.28$)؛ تأیید شد.
۹. سرمایه نمادین مبتنی بر الگوی ایرانی-اسلامی با کسب دانش از مشتری توسط اعضای هیئت علمی رابطه معناداری دارد. ($R=0.49$)؛ تأیید شد.

بحث و نتیجه‌گیری

این پژوهش، به دنبال شناخت رابطه‌ای بین سرمایه‌های نمادین مبتنی بر الگوی ایرانی-اسلامی یا اخلاقی و دینی اعضای هیئت علمی دانشگاه با مدیریت دانش مشتری (دانشجو) است. استدادان و اعضای هیئت علمی دانشگاهی با شناخت و مدیریت سرمایه‌های نمادین و دانش دانشجویان و متناسب با سرمایه‌های نمادین خود با آنها در بخش‌هایی از جمله تدوین و اجرای استراتژی، مدیریت منابع انسانی و فرهنگ‌سازی و ایجاد ابزارها و فرایندهای ایجاد و انتقال دانش و دانش مشتری برخورد می‌کنند و اقداماتی را انجام می‌دهند که در این پژوهش مطالعه شده و این ارتباط در این پژوهش مورد بررسی قرار گرفته است.

در این راستا و برای بررسی این عنوان ۹ فرضیه تبیین شد که به بررسی رابطه سرمایه نمادین مبتنی بر الگوی ایرانی-اسلامی استادان دانشگاه دولتی سیستان و بلوچستان با استراتژی‌ها، منابع انسانی، فرهنگ، ابزارهای انتقال دانش مشتری، ابزارهای کسب دانش، ابزار کسب دانش از مشتری، فرایند انتقال دانش مشتری، فرایند کسب دانش و فرایند کسب دانش از مشتری پرداخته شد و میزان این رابطه به ترتیب برای هر کدام از فرضیه‌ها به ترتیب برابر با ۰/۵۱، ۰/۸۱، ۰/۷۶، ۰/۳۷، ۰/۴۱، ۰/۴۶، ۰/۳۳، ۰/۲۸، ۰/۴۹ است.

به عبارتی دیگر هرچه استادان دانشگاهی سرمایه‌های نمادین مبتنی بر الگوی ایرانی-اسلامی بیشتری داشته باشند و رفتار، گفتار و پندرهای مبتنی بر الگوی اخلاقی و دینی که برای آن ارزش قائل شوند، بیشتر مدیریت دانش مشتری (دانشجویان) را در سازمان خود به کار می‌بندند و به عبارتی از ورود دانش مشتری‌هایی (دانشجویانی) که به سازمان بهره‌مند می‌شوند و این دانش را به کار می‌بندند و تولیداتی مناسب با نیازها و خواسته مشتریان (دانشجویان) می‌زنند و خود و کارکنان بخش آموزشی را از نظر استراتژی‌ها و اطلاعات و فرهنگ و جو سازمانی به سمت بروز شدن و سازمان یادگیرنده و یاددهنده و دانش‌بینان سوق دهنده و استراتژی‌هایی به سمت رفع نیازها و خواسته‌ها مشتریان (دانشجویان) دانشگاهی باشد و در کنار آموزش‌های تئوری محض به سمت آموزش مباحث عملی و کاربردی متناسب با نظر دانشگاهی پیش‌روندهای نیروهای انسانی را در بخش آموزش و پژوهش قرار دهنده که متناسب با نیازها و خواسته‌های دانشجویان بروز باشند، فرهنگ و جو یادگیری و یاددهنده‌گی را در کلاس‌ها و گروه مربوطه و در دانشگاه نهادینه می‌کنند و ابزارهایی را در سازمان به وجود می‌آورند که بتوان دانش را از دانشجویان کسب کرد و نظرات و مباحث کاربردی را به آنان انتقال داد و در این میان ابزارهایی را ایجاد کرد که بتوانند این کسب و انتقال را میان دانشجویان و استادان تسهیل ببخشند، همین طور به دنبال فرایندهایی باشد که بتواند دانش بروز را از دانشجویان کسب کرده و به استادان منتقل کند و همین طور استادانی که اطلاعات بروز را کسب کرده‌اند به دانشجویان منتقل کنند و در آخر هم فرایندهایی اندیشیده شود که بتواند این روال تبادل دانش در میان دانشجویان و استادان را تسهیل بخشد.

از این‌رو هم دانشجویان می‌دانند که نیازها و خواسته‌های استادان و متقابلاً استادان می‌دانند که نیازها و خواسته‌های دانشجویان چیست و هر دو سعی می‌کنند که برای این انتقال دانش و تبادل اطلاعاتی تلاش و خود را بروز کنند و همواره تلاش می‌کنند که در این میان حرفی برای گفتن داشته باشند، همین امر باعث می‌شود که دانشگاه به محیطی آموزش و کاربردی تبدیل شود و همواره دانش‌آفرین و به دنبال دانش جدید باشد که می‌تواند از استاد به دانشجو یا دانشجو به استاد انتقال

یابد و در این میان فرایند مدیریت دانش و فرایند مدیریت دانش مشتری به نحو احسن به کار بسته شود و در سازمان به اجرا درآید.

مفهوم قابلیت اشتراک‌گذاری بهترین راهکارهای درونی برای عملکرد کل سازمان مهم است و به کارگیری دانش خارجی در تحریک نوآوری محصولات جدید و در کل عملکرد سازمانی حیاتی است. مدیریت ارتباط با مشتری درباره شناخت بهتر مشتریان و به طور اثربخش استفاده از تجربه کلی آنها برای کسب و کار و تحریک رشد بازده و سودآوری است (استیفینو، سرمنیویسوس استافیلا، ۲۰۰۳). این تحقیقات و مفاهیم مطروحة نتایج این پژوهش را تأیید می‌کند، زیرا زمانی که نیازها و خواسته‌های مشتری (دانشجویان) از خدمات و کالای سازمانی که همان نشان‌دهنده دانش مشتریان درباره کالا و خدمات تولیدی سازمان است به مدیران و مستولان می‌رسد، مدیران می‌توانند بهتر برای رفع مشکل موجود نتیجه‌گیری کنند و تدبیری اندیشه کنند تا خواسته‌های مشتری پاسخ دهند و این امر موجب ایجاد مزیت رقابتی می‌شود به عبارتی از مشتری پرسیده می‌شود که چه چیزی را طلب می‌کند و متناسب با این یافته‌های علمی کالا و خدمات متناسب با خواسته ایشان تولید می‌شود، همین‌طور برقراری ارتباط با مشتریان می‌تواند در تحلیل SWOT سازمان کمک کند و به عبارتی بتوان نقاط قوت و ضعف، مزیت‌ها و تهدیدها را شناسایی کرد و به دنبال بروز کردن دانش سازمانی و برطرف کردن نقاط ضعف و تبدیل تهدیدها به فرصت‌های سازمانی شد. همواره سازمانی دانش‌بنیان خواهیم داشت و سازمان به سازمانی یادگیرنده تبدیل خواهد شد.

انتقال دانش به مشتری، موجب بهبود تجربه مشتریان در استفاده از محصول و خدمات می‌شود (دسوزا واوازو، ۲۰۰۵). انتقال دانش به مشتری، ارائه اطلاعات و دانشی به مشتری که فرایند تصمیم‌گیری خرید را تسهیل کند، دربر دارد (گارسیا مریلو و انبی، ۲۰۰۲). و یا آگاهی مشتری را در مورد محصول خدمت یا سازمان افزایش می‌دهد. زمانی که به خواسته مشتریان پی برده شود می‌تواند به آنان کمک کرد که متناسب با این خواسته باید چه چیزی را با چه قیمت و کیفیتی تقاضا کنند، از این‌رو سازمان (دانشگاه) می‌تواند با کسب دانش از مشتری (دانشجویان) در فرایند انتقال دانش به مشتری نقش مفیدی را ایفا کند و دانش و مهارت لازم را تولید و متناسب با دانش به دست آمده از مشتری در اختیار وی قرار دهد.

کسب دانش (اطلاعات عمومی) درباره مشتری، به سازمان‌ها کمک می‌کند تا مشتریان خود را بهتر بشناسند و آنها را بهتر هدف‌گیری کنند (دسوزا واوازو، ۲۰۰۵). مهم‌ترین مزیتی که این دانش فراهم می‌آورد، تسهیل فرایند بخش‌بندی بازار است. این دانش سبب می‌شود که روابط بین سازمان و مشتری بهبود یابد (نامدار، جویمی، ۱۳۹۳). این دانش و به دست آوردن این دانش برای سازمان

باعث می‌شود تا سازمان بتواند بداند که کجا هست و باید به کجا برسد، یعنی با کمک این دانش می‌تواند محل موجود و محل مطلوب را برای سازمان تبیین کرد و به سمت نقطه مطلوب حرکت کرد. کسب دانش از مشتری، شامل ایده‌ها، فکرها و اطلاعاتی است که سازمان‌ها با توجه به ترجیح‌ها، تجربیات و پیشنهادهای مشتریان دریافت می‌کنند (دسوزا و وازو، ۲۰۰۵). این دانش به سازمان‌ها در تصمیم‌گیری نوع محصول و برای خدمت کمک می‌کند و روش‌های ارتباطی با مشتری را بهبود می‌دهد (گارسیا مریلو و انبی، ۲۰۰۲). زمانی که از خود مشتری (دانشجویان) درباره خودش سؤال می‌شود، مشتری نیاز و خواسته‌های خودش را بهتر از هر کسی دیگری می‌داند و دانستن و پی‌بردن به این دانش به سازمان کمک می‌کند که چه چیزی باید متناسب با آن نیازها و خواسته‌ها متناسب بادانش به دست آمده توسط خود دانشجو تولید کرد. در این پژوهش با محدودیت‌هایی رو به رو بوده‌ایم که در ادامه به برخی از مهم‌ترین آنها اشاره خواهیم کرد:

از جمله محدودیت‌های پژوهش محدودیت زمانی و مکانی بوده است که مجبور بودیم پژوهش را در یک مقطع زمانی و مکانی یعنی اعضای هیئت علمی دانشگاه سیستان و بلوچستان انجام دهیم و بدین جهت به محققان آتی پیشنهاد داده می‌شود که این پژوهش را در زمان‌ها و مکان‌های دیگر انجام دهند و نتایج آن را با نتایج حاصل از این پژوهش مقایسه کنند.

از جمله محدودیت‌های دیگر دسترسی به استادان و اعضای هیئت علمی است که در بیشتر موارد در دانشگاه حضور نداشتند و در صورت حضور در دانشگاه یا در جلسه و یا کلاس بودند و یا حتی در زمان دسترسی یا همکاری نمی‌کردند و یا باید با خواهش‌های زیاد و واسطه تقاضا می‌شد که پرسشنامه را پر کنند، از جمله دیگر محدودیت‌ها برخی استادان پرسشنامه‌ها را با خود می‌برند تا زمان مناسب آنها را پر کنند و بعد از چندین روز پیگیری متوجه می‌شوند که یا پرسشنامه را پر نکرده‌اند و باید یادآوری می‌شد و در برخی موارد نیز پرسشنامه را گم کرده بودند و یا فراموش کرده بودند که کجا گذاشته‌اند و از این‌رو مجبور می‌شوند که مجدد پرسشنامه به آنها بدهیم تا پر کنند.

به محققان آتی پیشنهاد داده می‌شود که متغیرهای نظری سرمایه فرهنگی، سرمایه اجتماعی و سرمایه اقتصادی را در پژوهش‌های خود وارد کنند و در کنار سرمایه نمادین و یا به عنوان متغیرهای میانجی و تعديل‌کننده بررسی کنند و یا این عنوان و مشابه این عنوان را با سایر متغیرهای اجتماعی و سازمانی بررسی کنند.

منابع

۱. بوردیو، پیر (۱۳۸۴)، *اشکال سرمایه (سرمایه اجتماعی، اعتماد و دموکراسی و توسعه)* ترجمه افшин خاکباز و حسن پویان، تهران: نشر شیرازه.
۲. بوردیو، پیر (۱۳۸۴)، *طرحی از یک نظریه کشن، ترجمه مرتضی مردمی‌ها*، تهران: انتشارات نقش و نگار.
۳. حاجی حیدری، نسترن و علی عموبی اوچاکی (۱۳۹۲)، *توسعه مدل بلوغ مدیریت دانش مشتری، مطالعه‌ای در بانک‌های ایرانی*، انجمن علوم مدیریت ایران، دوره ۸، ش ۳۱، زمستان ۱۳۹۲، ص ۴۷.
۴. حضرتی، مرتضی (۱۳۹۲)، *بررسی جامعه‌شناسنخی رابطه سرمایه نمادین و نگرش به حقوق شهر وندی (مطالعه موردی شهر تبریز)*، پایان‌نامه کارشناسی ارشد رشته جامعه‌شناسی دانشگاه آزاد واحد تبریز.
۵. سوارتز، دیوید (۱۳۸۵)، «*اقتصاد سیاسی و قدرت نمادین*»، *فصلنامه اقتصاد سیاسی*، ترجمه شفیعه صالحی، سال اول، ش ۳.
۶. عطافر، علی و احسان نامدار جویمی (تابستان ۱۳۹۴)، «*ریشه‌یابی گرایش به تنوع طلبی در جامعه اسلامی و غربی*»، *فصلنامه پژوهش‌های اجتماعی اسلامی*، سال بیست و یکم، شماره دوم، ص ۱۷۷-۲۲۸.
۷. فکوهی، ناصر (۱۳۸۴)، «*پیر بوردیو: پرستانش دانش و روشنگری*»، *مجله علوم اجتماعی*، دانشگاه فردوسی مشهد، ۲، (۱)، ۱۴۱-۱۶۱.
۸. درینی، ولی محمد؛ احسان نامدار جویمی؛ محمد تابان و سیدمهدی ویسیه (تابستان ۱۳۹۴)، «*بررسی رابطه سرمایه نمادین مبتنی بر الگوی ایرانی-اسلامی با سبک زندگی اسلامی بر مبنای سیره رضوی*»، *فصلنامه فرهنگ رضوی*، سال سوم، شماره دهم، ص ۷-۴۱.
۹. شویره، کریستین و اولیویه فونتن (۱۳۸۵)، *وازگان بوردیو*، ترجمه مرتضی کتبی، تهران: نشر نی.
۱۰. نامدار جویمی، احسان (۱۳۹۳)، *بررسی رابطه سرمایه فرهنگی*، *سرمایه اجتماعی و سرمایه نمادین با رفتار مصرف‌کننده در صنعت پوشک* (مطالعه موردی شهر وندان شهر اصفهان)، پایان‌نامه کارشناسی ارشد.

11. Bolisani, E., & Bratianu, C. (2017). Knowledge strategy planning: An integrated approach to manage uncertainty, turbulence, and dynamics. *Journal of Knowledge Management*, 21(2), 233–253.
12. Bourdieu, p. (RI: <http://WWw.iran-emroozde/wored.001207>) (26/2/2002).
13. Bourdieu, P.& Passeron, J. C. (1977). Reproduction in education, society and cultural, Beverly hills, CA: sage.
14. Bourdieu,p. (1980).lesense pratique, paris, minuit,No.88. pp.100-110.
15. Bourdieu,p. (1985), ladistinction(critique social du judgment), les edition mimiut,paris.
16. Darroch, J. & McNaughton, R. (2003), Beyond market orientation – Knowledge management and the innovativeness of New Zealand firms, *European Journal of Marketing*, Vol. 37 No. 3/4, 2003, pp. 572-593.
17. Delgosha, M. S., Ojaki, A. A. & Farhadi, H. (2013), The Business Values of Patient Knowledge Management (PKM) in the Healthcare Industry", *International Journal of Healthcare Information Systems and Informatics* (IJHISI), Volume 8, Issue 2, 70-79.
18. DELHEY J, NEWTON K and WELZEL C (2011) How general is trust in ‘most people’? Solving the radius of trust problem and deriving a better measure. *American Sociological Review* 76(5), 786–807.
19. Desouza, K. C. & Awazu, Y. (2005), Maintaining knowledge management systems: a strategic imperative, *Journal of the American Society for Information Science and Technology*, Vol. 56 No. 7, pp. 765-8.
20. Gao, Y. & Li, L. (2006), *Discussion on customer knowledge management of modern manufacturing enterprises*, Paper presented at the 7th International Conference on Computer-Aided Industrial Design and Conceptual Design (CAIDCD 06), Hangzhou, China.
21. Garcia-Murillo, M. & Annabi, H. (2002), Customer knowledge management, *J. Oper. Res. Soc.*, 53(8): 875-884.
22. Gavereliuc, Dana; Gavereliuc, Alin (2014): symbolic capital and cultural dimensions in Romanian educational organizations, *Procidia, social and behavior sciences* 127, 392- 395.
23. Gibbert M., Leibold, M. & Probst, G. (2002), Five styles of customer knowledge management, and how smart companies use them to create value. *Eur. Manag. J.*, 20(5): 459-469.

24. Kaba, A., & Ramaiah, C. K. (2017). Demographic differences in using knowledge creation tools among faculty members. *Journal of Knowledge Management*, 21(4), 857–871.
25. MUETHEL M and BOND MH (2013) National context and individual employees' trust of the out-group: the role of societal trust. *Journal of International Business Studies* 44(4), 312–333.
26. Nilep, Chad (2009): Sibling interaction and symbolic capital: toward a theory of political micro-economy, *Journal of pragmatics*, Vol 41, September, 1683- 1692.
27. Norouzi, M., Rahmandoust, M., Barkhordar, E., Ishak Mad shah, I. M. & Norouzi, N. (2011), Customer Knowledge Management-Oriented Benchmarking based on AHP Technique: Case Study in Two Shopping Centers in Iran, *Australian Journal of Basic and Applied Sciences*, 5(10): 1074-1080.
28. Paquette, S. (2005), Customer Knowledge Management, In D. Schwartz (Ed.), *The Encyclopedia of Knowledge Management* (pp. 90-96): Idea Group.
29. Rollins, M., & Halinen, A. (2005), *Customer knowledge management competence: Towards a theoretical framework*, In Proceedings of the 38th Hawaii international conference on system sciences (HICSS) (pp. 1–10).
30. Rowley, J. (2002). Eight questions for customer knowledge management in e-business. *Journal of Knowledge Management*, 6(5), 500–511.
31. Samizadeh, R. & Parsaie Mehr, S. (2012), Wiki as a Customer Knowledge Management Tool in Websites. *Intternattionall Journall off Industriiall Engineering & Producttiion Research*, 23 (3): pp. 217-222.
32. Stefanou, C. J., Sarmaniotis, C. & Stafyla, A. (2003), CRM and customer-centric knowledge management: an empirical research, *Business Process Management Journal*, 9 Iss: 5, pp.617 – 634.

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
پرستال جامع علوم انسانی